

Naslov članka/Article:

Zbornik o glasbenih društvih v dolgem 19. stoletju: med ljubiteljsko in profesionalno kulturo

Avtor/Author:

dr. Franc Križnar

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Glasba v šoli in vrtcu 1/2023, letnik 26

ISSN 1854-9721

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2023

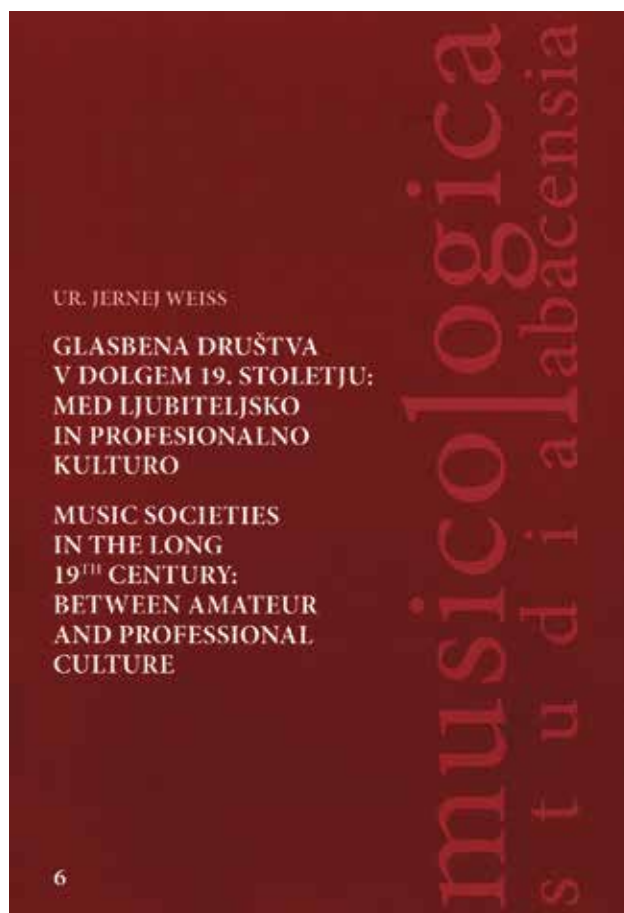
Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/glasba-v-soli-in-v-vrtcu/>

Dr. Franc Križnar

Zbornik o glasbenih društvih v dolgem 19. stoletju: med ljubiteljsko in profesionalno kulturo

Referati z mednarodnega znanstvenega simpozija *Ljubljana Festivala*. Izdal le-ta skupaj z Založbo Univerze na Primorskem, 2023, 504 str.

Potem ko je izšlo že pet podobnih zvezkov zbornikov, vseh kot rezultat mednarodnih znanstvenih simpozijev, ki jih organizira *Ljubljana Festival* vse od leta 1984

v okviru *Slovenskih glasbenih dnevov* (SGD), je zdaj izšla še njegova šesta različica. V celoti je posvečena davni slovenski glasbi v dolgem 19. stoletju. Serija omenjenih zbornikov je začela izhajati leta 2017 in do zdaj smo v njej lahko prebirali naslednje zaokrožene tematike: *Glasbene migracije: stičišče evropske glasbene raznolikosti*, *Nova glasba v »novi« Evropi med obema svetovnima vojnoma*, *Vloga nacionalnih opernih gledališč v 20. in 21. stoletju*, *Konservatoriji: profesionalizacija in specializacija glasbenega dela* in *Opereta med obema svetovnima vojnoma*.

Zdaj se je v njenem šestem zborniku serije *Musicologica studia Labacensia* z naslovom *Glasbena društva v dolgem 19. stoletju: med ljubiteljsko in profesionalno kulturo* pod taktirko vodje omenjenih simpozijev prof. dr. Jerneja Weissa (vodja od leta 2016), ki je hkrati glavni urednik te serije, pridružila še ena od aktualnih slovenskih kulturnih in še posebej glasbenih let dolgega 19. stoletja, kot so naslovili simpozij iz leta 2022 in spremljajoči zbornik (2023). Knjiga je večjezična (v slovenskem, angleškem, nemškem jeziku). Vanjo uvede uvodnik *In memoriam* zasl. prof. dr. Primožu Kuretu (1935–2022), ki je bil predzadnji še živeči soustanovitelj ter do leta 2015 tudi vodja simpozijev in glavni urednik zbornikov SGD. Poleg njega je bil to še Milan Stibilj, sodelovali pa so tudi Leon Engelman, Janez Höfler, Janez Gregorc, Rok Klopčič in Marko Munih pod okriljem *Ljubljana Festivala*. Uvodni *In memoriam* sta podpisala Darko Brlek, aktualni direktor in umetniški vodja *Ljubljana Festivala*, in J. Weiss. Omenjeni vodja in glavni urednik zbornika pa je podpisal še svoj, strokovni uvodnik z naslovom simpozija.

Nemec Friedhelm Brusniak iz Würzburga piše o *Ustanovitvi nemške zborovske zveze leta 1862 in »avstrijski težavi«: razmislek o novih težnjah v zgodovinskih raziskavah zborovskega petja*, Dunajčan in stari znanec Ljubljanec Hartmut Krones pa o *»Levi« in »desni« zborih in njihovih političnih ciljih na Dunaju v 19. stoletju*. Helmut Loos iz Leipziga v Nemčiji piše *O kulturnem in političnem pomenu nemških pevskih zborov*. Ukrajinsko-poljska trojica avtorjev, in sicer Ukrajinka Luba Kijanovska (Lvov) ter Poljaka Tereza Mazepa in Mirosław Dymon (Rzeszów), je napisala kolektivni referat *Funkcije glasbenih društev v večnacionalnem družbeno-kulturnem okolju (na primeru galicijskega glasbena*

društva). Danuite Petrauskaite (Litva, Vilna) piše o *Pomenu litovskih društev za razvoj nacionalne glasbene kulture in državnosti*. Slovak Michal Ščepan objavlja naslov *Glasbena društva in njihov položaj v glasbenem življenju Bratislave 19. stoletja*. Čeh Viktor Velek (Ostrava) objavlja prispevek *Matej Hubad v okviru glasbenega življenja slovanskih društev na Dunaju*. Lana Šehović iz Sarajeva (BiH) piše o *Obiskih dunajskih pevskih društev v Sarajevu – priložnosti za preoblikovanje koncertne dejavnosti, za katero so skrbela društva konec 19. stoletja*. Hrvatica Nada Bezić iz Zagreba (po materini strani Slovenka) piše o *Podobnostih in razlikah: primerjavi Glasbene matice Ljubljana in glasbenih društev v Zagrebu (Hrvaški glasbeni zavod in Hrvaško pevsko društvo »Kolo«)*. Anglež in tudi stari znanec glasbene Ljubljane Niall O'Loughlin objavlja prispevek *Londonška filharmonična družba in njen prispevek k vnovični obuditvi britanskih skladateljev v 19. stoletju*. Irec Wolfgang Marx iz Dublina piše o *Glasbenih društvih na Irskem v 19. stoletju*. Ljubljancanka Katja Škrubej objavlja prispevek *Temelj svobodne države je svobodno (glasbeno) društvo? Kontinuiteta in prelomi po 1849/1867 na Dunaju in v Ljubljani: prispevek k zgodovini orkestra kot društva*. Sklop slovenskih avtoric in avtorjev se nadaljuje. Darja Koter piše o *Družbeno-politični vlogi in kulturno-izobraževalnem poslanstvu ptujskih glasbenih društev druge polovice 19. stoletja ter*

njihovem vplivu na Glasbeno matico Ptuj, Tržačanka Luisa Antoni o *Delovanju slovenskih, italijanskih in avstrijsko-nemških društev v Trstu v 19. stoletju*, Mariborčanki Vlasta Stavbar o *Dobi čitalniškega rodoljubja: Slovanski čitalnici v Mariboru* in Manja Flisar Šauperl o *Glasbeni matici Maribor (1919–1948)*. Maruša Zupančič piše o *Vlogi in prispevku priseljenih glasbenikov v glasbenih društvih na Slovenskem do razpada Austro-Ogrske*, Jernej Weiss (Ljubljana, Maribor) pa še o *Zaslugah čeških glasbenikov za ožvitev glasbene dediščine Jacobusa Handla Gallusa na Slovenskem*. Sledita še zadnja slovenska muzikološka znanstvenika: Matjaž Barbo piše o *Alfredu Khomu, prizadevnem zborovodji, spretnem skladatelju in izkušenem glasbeniku, razpetem med pevskim omizjem in filharmoničnimi prizadevanji*, Katarina Zadnik pa o *Harmoniji, kontrapunktu in oblikoslovju od ustanovitve Glasbene matice do Akademije za glasbo*.

Na koncu, kot ugledni znanstveni monografiji pritiče, sledijo še povzetki v slovenščini in angleščini ter podatki o avtorjih. Poleg glavnega urednika J. Weissa so za omenjeno monografijo zaslužni še odgovorni urednik Jonatan Vinkler, tehnična urednica Jerneja Glasenčnik, uredniški odbor, (dva) recenzenta, oblikovalka Tajda Senica in drugi.

11 STROKOVNIH REVIJ ZALOŽBE ZRSŠ

Revije s tradicijo in ugledom na področju vzgoje in izobraževanja